

Verkennd natuurwaardenonderzoek

Locatie: Zandheuvelweg 5, Veenendaal
Datum: Januari 2013

1. Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Provinciale Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening van Utrecht zijn vastgelegd. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan heeft op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Provinciaal beleid

De Ecologische Hoofdstructuur en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen en inpassingsplannen.

2. Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 20 november 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens van Utrecht en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

3. Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied aan de Zandheuvelweg 5 ligt aan de noordzijde van het Landgoed Prattenburg. Landgoed Prattenburg is één van de grootste particuliere landgoederen van Utrecht. Op de locatie is een voormalige agrarisch bedrijf gesitueerd, de Juliahoeve. Rondom het plangebied zijn verscheidene groene waarden aanwezig. Zo liggen rondom het plangebied verschillende goed ontwikkelde houtwallen. De globale ligging en begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging en globale begrenzing van het plangebied 'Juliahoeve' te Veenendaal.

Huidige situatie

In de huidige situatie is de bedrijfsactiviteit gestaakt. De Juliahoeve en achtergelegen stallen zijn slecht onderhouden en verkeren in een enigszins vervallen staat. Op het terrein zijn enkele solitaire bomen aanwezig, daarnaast zijn er weinig tot geen opgaande begroeiingen. Rondom het terrein zijn wel verscheidene opgaande structuren aanwezig, aan de westzijde van het terrein is een goed ontwikkelde houtwal aanwezig. Zowel ten westen als ten oosten van het terrein kunnen wandelaars lopen, het plangebied is afgescheiden door afscheiding. In het plangebied is achter de Juliahoeve een verhard erf gelegen. Het overgrote deel van het plangebied is onverhard en voor een deel in gebruik als tuin voor de woning.

Toekomstige situatie

Op de locatie zullen woonzorgvoorzieningen worden gerealiseerd in de bestaande Juliahoeve en in twee of meer nieuwe gebouwen. Er komen maximaal 25 zorgeenheden. Op het terrein zullen tevens daaraan gelieerde voorzieningen worden gerealiseerd, zoals een theetuin, mogelijkheden voor dagbesteding (zoals een moestuin of dierenverzorging) en parkeervoorzieningen.

De Juliahoeve blijft behouden en zal worden opgeknapt. De overige bebouwing mag worden gesloopt. De houtwallen zullen worden behouden. Een karakteristieke boom op het erf en een haag aan de Zandheuvelweg zullen zoveel mogelijk worden behouden.

In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de Flora- en faunawet verplicht. In de toets worden de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Daarnaast is gekeken naar de planologische bescherming van het gebied (Ecologische Hoofdstructuur).

In de onderstaande afbeeldingen is een beeldimpressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek opgenomen.

4. Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied en effectbeoordeling

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het projectgebied liggen de wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden "Binnenveld" en "Uiterwaarden Neder-Rijn".

Het Binnenveld is een blauwgraslandreservaat in het zuidelijk deel van de Gelderse vallei. De meent wordt gevoed door basenrijk kwelwater (afkomstig van de Veluwe) dat ervoor zorgt dat in het gebied gebufferde, schrale bodems aanwezig zijn. Het terrein heeft een venige bodem waarin plaatselijk zandopduikingen optreden en juist op deze zandopduikingen, waar basenrijk water via de capillaire werking een sterke opstijging kan vertonen, wordt blauwgrasland aangetroffen. De Neder-Rijn is een weinig dynamische, gestuwde tak van de Rijn met relatief hooggelegen uiterwaarden. Deze zijn deels in agrarisch gebruik en worden deels als natuur ontwikkeld. Het beschermde deel van de Amerongse Bovenpolder bevat een hoge uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. De overgangen naar de hogere zandgronden zijn van speciale betekenis vanwege de hier voorkomende randen met restanten hardhoutoibos. Belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (zoals porseleinhoen, kwartelkoning). Van enig belang voor een soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (neet name ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor kleine kwaan, kolgans, meerkoet en Kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, aalscholver, grauwe gans, brandgans, smient, krakeend, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje, grutto en wulp. Voor de Kievit is het één van de belangrijkste pleisterplaatsen.

Mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op de huidige staat van instandhouding van aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn door de grotere afstand en de fysieke barrières tussen het projectgebied en de beschermde Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Flora- en faunawet

Rondom het plangebied zijn opgaande structuren aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde of bedreigde plantensoorten waargenomen. Door het huidige gebruik, de aanwezige verhardingen en inrichting van het plangebied zijn er geen geschikte standplaatsen voor bijzondere of strikte beschermde plantensoorten aanwezig. Bij planvorming waarbij alleen binnen het bouwvlak gebouwd mag worden is het niet nodig rekening te houden met de aanwezigheid van bijzondere of beschermde plantensoorten.

In het plangebied kunnen op enige wijze enkele algemeen beschermde diersoorten in het plangebied voorkomen. Het zal gaan om soorten als haas (*Lepus europaeus*) en huismuis (*Mus musculus*). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur is het voorkomen van grondgebonden strenger beschermde soorten, zoals steenmarter (*Martes foina*) en das (*Meles meles*), binnen het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten. Het gebied heeft voor deze soorten geen waarde als vast leefgebied of onderdeel daarvan. De das komt wel in de directe

omgeving van het plangebied voor. Omdat de ontwikkeling geheel op het bestaande erf plaatsvindt en er geen (potentieel) foerageergebied verdwijnt, worden geen negatieve effecten op de huidige staat van instandhouding van eventueel aanwezige dassen verwacht. Overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soort is redelijkerwijs uit te sluiten.

De Juliahoeve is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Geschikte verblijfplaatsen in het gebouw zijn ruimten achter luiken, daklijsten en onder dakpannen. De hoeve blijft bij de ruimtelijke ontwikkeling behouden. Wanneer bij het opknappen de luiken verwijderd worden of daklijsten hersteld worden, kunnen echter verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord worden. Het is aan te bevelen om bij herstelwerkzaamheden rekening te houden met de eventuele aanwezigheid van vleermuizen, bijvoorbeeld in de vorm van een werkprotocol. Daarmee zou verstoring van vleermuizen mee uitgesloten kunnen worden en is een aanvullend onderzoek naar vleermuizen niet nodig.

Mogelijk wordt een oude schuur op het terrein gesloopt en een boom gerooid. Deze kunnen van waarde zijn voor vleermuizen. Aanvullend vleermuizenonderzoek is noodzakelijk.

De houtsingels in het plangebied zijn erg geschikt als vaste vliegroute voor vleermuizen. Omdat bij de ruimtelijke ontwikkeling de groenstructuren behouden zullen worden, heeft het plan geen effecten op potentieel aanwezige vliegroutes van vleermuizen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogelsoorten volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009) waargenomen en ook geen sporen van dergelijke soorten. Deze worden op basis van het veldbezoek ook uitgesloten in het plangebied. In de directe omliggende opgaande groenstructuren kunnen dit soort vogels wel een nestplaatsen hebben, bijvoorbeeld soorten als zwarte kraai (*Corvus corone*). De omliggende groene structuren worden niet door het plan aangetast, eventuele effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op aanwezige nestplaatsen van vogels zijn hierdoor uit te sluiten.

Door de aanwezigheid van groene elementen rondom het plangebied is het te verwachten dat veel algemene vogelsoorten in het plangebied nestelen, daarbij kunnen verschillende vogelsoorten ook tot broeden komen in de bebouwingen op het erf. Het zal gaan om vogelsoorten als houtduif (*Columba palumbus*) en merel (*Turdus merula*). Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het 'algemene' broedseizoen van maart t/m september. Met inachtneming van deze voorwaarde kan de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling betreffende vogels in overeenstemming met de Flora- en faunawet uitgevoerd worden.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig, de aanwezigheid van vissen kan hierdoor worden uitgesloten. Als leefgebied voor amfibieën is het plangebied door de openheid matig geschikt, er zijn wel enkele geschikte schuilmogelijkheden voor amfibieën in en rondom het plangebied aanwezig. Algemene soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) kunnen in het gras en de tuin voorkomen. Er geldt echter een algemene vrijstelling voor deze soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de bouw van de nieuwe woning. In Nederland komen zeven wettelijk beschermde soorten reptielen voor. Het

leefgebied van reptielen bestaat over het algemeen uit structuurrijke vegetatie. Die vegetatie moet voldoende schuilmogelijkheden bieden. En de plek moet snel opwarmen en voldoende open zijn om te kunnen zonnen. De biotoop in het plangebied voldoet niet aan deze habitatvoorwaarden voor deze soorten. Het is daardoor niet aannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een potentieel leefgebied van beschermde reptielsoorten. Er worden door de ruimtelijke ontwikkeling geen negatieve effecten op streng beschermde vis-, amfibie of reptielsoorten verwacht. Er hoeft in de planvorming derhalve geen rekening gehouden te worden met beschermde vis-, amfibie of reptielsoorten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is echter met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Mogelijk versturende effecten van woningbouwplannen zijn o.a. versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit etc. De begrenzing van de EHS is in de Provinciale ruimtelijke verordening van provincie Utrecht vastgelegd. Het plangebied ligt buiten het gebied aangewezen als EHS (waaronder de westelijk gelegen houtwal).

Het plangebied ligt geheel buiten de gebieden aangewezen als EHS. Directe aantasting van de EHS is op voorhand uitgesloten.

Conform het provinciale beleid is het niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen in het kader van ontwikkelingen nabij EHS. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is wel gekeken naar eventuele effecten. De toegestane bebouwing moet minimaal 10 meter uit de houtwal blijven. Het bestaande water blijft beschermd. De omvang van de ontwikkeling wordt zodanig gering geacht, dat aanvullende maatregelen niet noodzakelijk worden geacht.

5. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie ten aanzien van de gebiedsbescherming

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. De westelijke houtwal, die aangewezen is als EHS ligt buiten het plangebied. De natuurwaarden in het plangebied worden voornamelijk bepaald door het aanwezige groen op het achtererf.

Conclusie ten aanzien van de soortbescherming

In de Juliahoeve zijn geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig (ruimten achter luiken, daklijsten en onder dakpannen). De hoeve blijft behouden. Wanneer bij het opknappen de luiken verwijderd worden of daklijsten hersteld worden, kunnen echter verblijfplaatsen van

vleermuizen verstoord worden. Het is aan te bevelen om bij herstelwerkzaamheden rekening te houden met de eventuele aanwezigheid van vleermuizen, bijvoorbeeld in de vorm van een werkprotocol. Daarmee zou verstoring van vleermuizen op voorhand uitgesloten kunnen worden en is een aanvullend onderzoek naar vleermuizen niet nodig.

Mogelijk wordt een oude schuur op het terrein gesloopt en een boom gerooid. Deze kunnen van waarde zijn voor vleermuizen. Aanvullend vleermuizenonderzoek is noodzakelijk.

Daarnaast geldt voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. In dit kader is daarom in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van aanwezige vogelnesten. Voor de realisatie van de nieuwe bebouwing op het achtererf geldt daarom dat de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is: dit is de periode van september tot maart. Met inachtneming van deze voorwaarden (ten aanzien van de algemene zorgplicht en aanwezige broedgevallen in of direct rondom het plangebied) kan de ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de natuurwetgeving en het natuurbeleid in Nederland worden uitgevoerd. Er is, gezien de aard van de ruimtelijke ontwikkeling, geen aanleiding tot het uitvoeren van aanvullend soortspecifiek onderzoek.

Verkennd natuurwaardenonderzoek

Locatie: Bosje van Wartou
Datum: Januari 2013

1. Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Provinciale Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening van Utrecht zijn vastgelegd. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan heeft op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten

waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Provinciaal beleid

De Ecologische Hoofdstructuur en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen dan wel inpassingsplannen.

2. Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

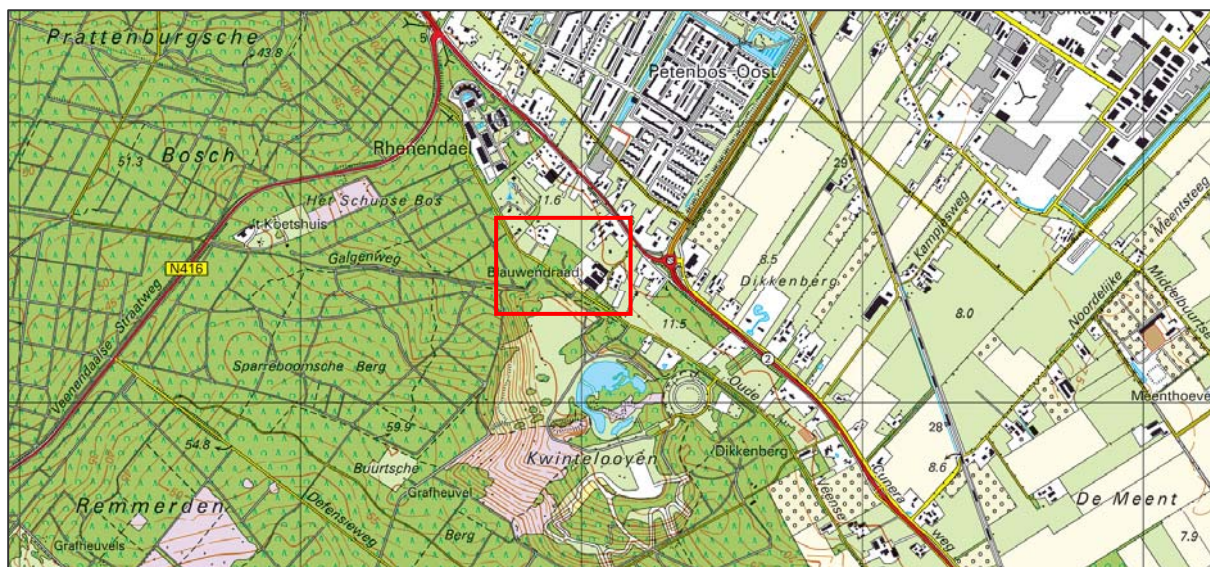
Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 20 november 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens van Utrecht en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

3. Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied aan de Oude Veensegrindweg ligt ten noordoosten van het Landgoed Prattenburg. Landgoed Prattenburg is één van de grootste particuliere landgoederen van Utrecht. De ontwikkelingslocatie bestaat uit een gebied dat geheel uit bos bestaat. De locatie wordt aan de zuidzijde begrensd door de Veensegrindweg, ten oosten en westen zijn enige woonhuizen gelegen en ten noorden liggen de bebouwingen aan de Cuneraweg. De globale ligging en begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging en globale begrenzing van de initiatieflocatie

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een stuk bos ten noorden aan de Oude Veensegrindweg. In het plangebied is een matige ondergroei aanwezig. Er is wat rooihout in het plangebied aanwezig. Rondom komen algemene verruigingssoorten als gewone braam voor. Het terrein is middels een poort toegankelijk.

Toekomstige situatie

Op de locatie zal een hotel met maximaal 170 kamers worden gerealiseerd. De maximale te bebouwen oppervlakte zal 2.400 m² beslaan, de maximale bouwhoogte is 14 meter. Rondom de bebouwing zullen parkeerplaatsen en openbare ruimte worden ingericht.

Voor de geplande ontwikkeling zal 0,7 hectare bos worden gekapt. Het resterende bos blijft in de huidige staat behouden. Het te kappen bos zal binnen hetzelfde inpassingsplan op de locatie Eikelkamp worden gecompenseerd.

In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de Flora- en faunawet verplicht. In de toets worden de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Daarnaast is gekeken naar de planologische bescherming van het gebied (Ecologische Hoofdstructuur).

In de onderstaande afbeeldingen is een beeldimpressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek opgenomen.

4. Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied en effectbeoordeling

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het projectgebied liggen de wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden "Binnenveld" en "Uiterwaarden Neder-Rijn".

Het Binnenveld is een blauwgraslandreservaat in het zuidelijk deel van de Gelderse vallei. De meent wordt gevoed door baserijk kwelwater (afkomstig van de Veluwe) dat ervoor zorgt dat in het gebied gebufferde, schrale bodems aanwezig zijn. Het terrein heeft een venige bodem waarin plaatselijk zandopduikingen optreden en juist op deze zandopduikingen, waar baserijk water via de capillaire werking een sterke opstijging kan vertonen, wordt blauwgrasland aange troffen. De Neder-Rijn is een weinig dynamische, gestuwde tak van de Rijn met relatief hooggelegen uiterwaarden. Deze zijn deels in agrarisch gebruik en worden deels als natuur ontwikkeld. Het beschermde deel van de Amerongse Bovenpolder bevat een hoge uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. De overgangen naar de hogere zandgronden zijn van speciale betekenis vanwege de hier voorkomende randen met restanten hardhoutoibos. Belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (zoals porseleinhoen, kwartelkoning). Van enig belang voor een soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (neet name ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor kleine kwaan, kolgans, meerkoet en Kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, aalscholver, grauwe gans, brandgans, smient, krakeend, pijlstaart, slobeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje, grutto en wulp. Voor de Kievit is het één van de belangrijkste pleisterplaatsen.

Mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op de huidige staat van instandhouding van aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn door de grotere afstand en de fysieke barrières tussen het projectgebied en de beschermde Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Flora- en faunawet

Tijdens het veldbezoek zijn geen streng beschermde plantensoorten of geschikte groeiplaatsen daarvoor waargenomen in of aan de randen van het plangebied. De ondergroei van het bos bestaat uit algemene soorten zoals adelaarsvaren en braam. In het plangebied zullen bestaande groenwaarden voor een groot deel verdwijnen (ongeacht of hier groene structuren worden ingepast). Het is redelijkerwijs uitgesloten dat de ontwikkeling in het plangebied effect heeft op streng beschermde plantensoorten.

In het plangebied kunnen wel op enige wijze enkele algemeen beschermde diersoorten voorkomen. Het zal gaan om soorten als konijn en huismuis. Er is een oude konijnenburcht waargenomen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen, echter de Zorgplicht blijft te allen tijden van toepassing.

Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur komen in de omgeving twee strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voor, te weten eekhoorn en das. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen dassensporen zoals dassenwissels, graafsporen etc. aangetroffen. Op basis van het veldbezoek wordt aangenomen dat het plangebied geen bijzon-

dere waarde voor dassen heeft. Voor eekhoorns vormt het plangebied een potentieel leefgebied. Op basis van de quickscan was de aanwezigheid van eekhoornnesten niet geheel uit te sluiten. Door de geplande boskap kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorns verdwijnen. Aanvullend onderzoek naar deze soort is aan te bevelen om te kunnen beoordelen of er daadwerkelijk effecten zullen optreden.

Het bosgebied kan tevens van waarde zijn voor vleermuizen. In het plangebied zijn holle bomen aanwezig die verblijfplaatsen kunnen herbergen. Daarnaast kan het bos van waarde zijn als foerageergebied. Omdat er voor de ruimtelijke ontwikkeling bomen gekapt zullen worden, is het noodzakelijk na te gaan of het plan effecten heeft op aanwezige vleermuiswaarden. Het is derhalve noodzakelijk om een soortspecifiek onderzoek naar het voorkomen van en gebruik door vleermuizen vast te stellen.

Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogelsoorten volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009), zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Echter, er zijn vele spechtenholen in de bomen in het plangebied waargenomen. Het is waarschijnlijk dat er enkele spechtensoorten van het plangebied gebruik maken. In de opgaande structuren kunnen daarnaast vele vogelsoorten tot broeden komen. Ook hier is het aan te bevelen een nader onderzoek uit te voeren in de daarvoor geschikte onderzoeksperiode. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het 'algemene' broedseizoen van maart tot september.

Binnen het plangebied zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig, de aanwezigheid van vissen kan hierdoor worden uitgesloten. Als landhabitat voor amfibieën is het plangebied door de goed ontwikkelde onderlaag wel geschikt. Algemene soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) kunnen derhalve redelijkerwijs voorkomen. Er geldt echter een algemene vrijstelling voor deze soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de bouw van de nieuwe woning/hotel. In Nederland komen zeven wettelijk beschermde soorten reptielen voor. Het leefgebied van reptielen bestaat over het algemeen uit structuurrijke vegetatie. Die vegetatie moet voldoende schuilmogelijkheden bieden. En de plek moet snel opwarmen en voldoende open zijn om te kunnen zonnen. De biotoop in het plangebied voldoet niet aan deze habitatvoorwaarden voor deze soorten. Het is daardoor niet aannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een potentieel leefgebied van beschermde reptielsoorten. Er worden door de ruimtelijke ontwikkeling geen negatieve effecten op streng beschermde vis-, amfibie of reptielsoorten verwacht. Er hoeft in de planvorming derhalve geen rekening gehouden te worden met beschermde vissen, amfibieën of reptielen.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is echter met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Mogelijk versturende effecten van woningbouwplannen zijn o.a. versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit etc. De begrenzing van de EHS is in de Provinciale ruimtelijke verordening van provincie Utrecht vastgelegd. Het plangebied ligt geheel buiten de gebieden aangewezen als EHS. Directe aantasting van de EHS is op voorhand uitgesloten. Het bos ten zuiden van de Oude Veen-segrindweg behoort wel tot de EHS. Conform het provinciale beleid is het niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen in het kader van ontwikkelingen nabij EHS. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is wel gekeken naar eventuele effecten. Deze worden zodanig gering geacht, dat aanvullende mitigerende maatregelen niet noodzakelijk zijn. Immers:

1. Hotelgasten zullen in het aangrenzende natuurgebied recreëren. Maar het gebied kent al een intensief recreatief medegebruik (Kwintelooyen). Via een routing kan ook bereikt worden, dat recreanten alleen het terrein kunnen betreden op plekken, waar dat gewenst is.
2. De uitstraling van licht en geluid vanuit het hotel op de EHS zal gering zijn omdat zich rondom het hotel nog een brede strook met bos bevindt (inpassingsmaatregel).

Het bos valt onder de bescherming van de Boswet. De Boswet kent een meldingsplicht en een herplantplicht. De kapmelding moet worden gedaan bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ en dient ter registratie van de herplantplicht. Voor de herplant geldt dat de te kappen oppervlakte (0,7 hectare) 1 op 1 moet worden teruggeplant. Vanuit de provinciale ruimtelijke verordening geldt een toeslag van 30% (totaal dus 9.100 m²). Dit zal binnen hetzelfde inpassingsplan gebeuren. De publiekrechtelijke waarborging van de herplant zal in het inpassingsplan worden geregeld via een voorwaardelijke verplichting.

5. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie ten aanzien van de gebiedsbescherming

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde Natura 2000-gebieden. Gelet op de inpassing van het hotel in een bosstrook en de mogelijkheid om recreanten te sturen via een routing van wandelpaden is naar de mening van de provincie hier sprake van een goede ruimtelijke ordening.

De te compenseren bomen zullen binnen hetzelfde inpassingsplan worden teruggeplant op de locatie Eikelkamp. De publiekrechtelijke waarborging van de herplant zal in het inpassingsplan worden geregeld via een voorwaardelijke verplichting.

Conclusie ten aanzien van de soortbescherming

Om inzicht te verkrijgen in de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijf- en/of rustplaatsen voor vleermuizen, eekhoorns en vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd zijn, is het noodzakelijk om een aanvullend soortspecifiek onderzoek naar deze soortgroepen uit te voeren. Het vleermuizenonderzoek dient conform het vigerende vleermuizenprotocol uitgevoerd te worden. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de voorgenomen ruimtelijk ontwikkeling, en kan eventueel als voorwaardelijke verplichting bij vaststelling van het nieuwe inpassingsplan opgenomen worden als voorwaarde.

Indien er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient de functionele leefomgeving van de dieren te worden gewaarborgd. Voor vleermuizen kan dit inhouden dat bijvoorbeeld nieuwe verblijfplaatsen gecreëerd worden in het plangebied. Hiervoor kunnen aanvullende werkzaamheden in de vorm van een mitigatierapport en/of ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. In dit kader is daarom in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van aanwezige vogelnesten. Voor de kap van de bomen geldt daarom dat de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is de periode van september tot maart.

Verkennd natuurwaardenonderzoek

Locatie: Eikelkamp
Datum: Januari 2013

1. Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Provinciale Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening van Utrecht zijn vastgelegd. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan heeft op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten

waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Provinciaal beleid

De Ecologische Hoofdstructuur en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen en inpassingsplannen.

2. Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 20 november 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens van Utrecht en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

3. Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied aan de Veenendaalsestraatweg zuidelijk binnen de grenzen van het Landgoed Prattenburg. Landgoed Prattenburg is één van de grootste particuliere landgoederen van Utrecht. Op de locatie was een Stay OK hotel gevestigd met twee woningen. Achter op het terrein bevindt zich een openluchttheater. Zowel in als rondom het plangebied zijn verscheidene groene waarden aanwezig. De globale ligging en begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging en globale begrenzing van het plangebied aan de Veenendaalsestraatweg te Rhenen.

Huidige situatie

In de huidige situatie zijn de voormalige bebouwingen en verhardingen in het plangebied reeds gesloopt en geamoveerd. Wel is het openluchttheater nog aanwezig. Op het terrein zijn enkele solitaire bomen en kleine bosjes aanwezig. Rondom het terrein zijn wel verscheidene opgaande structuren aanwezig, het gebied ligt midden in het bos aan de rand van het Landgoed Prattenburg.

Toekomstige situatie

Op de initiatieflocatie zijn maximaal vijf recreatiewoningen voorzien met een maximale oppervlakte van 90 m² per woning. Daarnaast is de aanleg van een 'bomenkathedraal' voorzien: dit is een aanplant van bomen in de vorm van een kathedraal. Door de toppen naar elkaar toe te buigen ontstaat een groene overkapping. De ruimte in de bomenkathedraal is voorzien voor ceremoniële plechtigheden, voor evenementen zoals toneelvoorstellingen en als groene buitenruimte bij het openluchttheater. Het openluchttheater zal worden opgeknapt. Daarnaast zal op de locatie een groen ingepast parkeerterrein worden aangelegd. In de plantoetsing wordt er vanuit gegaan dat de bomen in het plangebied behouden kunnen blijven.

In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de Flora- en faunawet verplicht. In de toets worden de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Daarnaast is gekeken naar de planologische bescherming van het gebied (Ecologische Hoofdstructuur).

In de onderstaande afbeeldingen is een beeldimpressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek opgenomen.

4. Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied en effectbeoordeling

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het projectgebied liggen de wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden "Binnenveld" en "Uiterwaarden Neder-Rijn".

Het Binnenveld is een blauwgraslandreservaat in het zuidelijk deel van de Gelderse vallei. De meent wordt gevoed door basenrijk kwelwater (afkomstig van de Veluwe) dat ervoor zorgt dat in het gebied gebufferde, schrale bodems aanwezig zijn. Het terrein heeft een venige bodem waarin plaatselijk zandopduikingen optreden en juist op deze zandopduikingen, waar basenrijk water via de capillaire werking een sterke opstijging kan vertonen, wordt blauwgrasland aangetroffen. De Neder-Rijn is een weinig dynamische, gestuwde tak van de Rijn met relatief hooggelegen uiterwaarden. Deze zijn deels in agrarisch gebruik en worden deels als natuur ontwikkeld. Het beschermde deel van de Amerongse Bovenpolder bevat een hoge uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. De overgangen naar de hogere zandgronden zijn van speciale betekenis vanwege de hier voorkomende randen met restanten hardhoutoibos. Belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (zoals porseleinhoen, kwartelkoning). Van enig belang voor een soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (neet name ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor kleine kwaan, kolgans, meerkoet en Kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, aalscholver, grauwe gans, brandgans, smient, krakeend, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje, grutto en wulp. Voor de Kievit is het één van de belangrijkste pleisterplaatsen.

Mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op de huidige staat van instandhouding van aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn door de grotere afstand en de fysieke barrières tussen het projectgebied en de beschermde Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Mogelijk versturende effecten van woningbouwplannen zijn o.a. versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit etc. De begrenzing van de EHS is in de Provinciale ruimtelijke verordening van provincie Utrecht vastgelegd. Het plangebied ligt geheel binnen gebied aangewezen als EHS. Momenteel zijn op de locatie recreatieve functies toegestaan. Tot recentelijk waren op de locatie een jeugdherberg bestaande uit drie hoofdgebouwen en diverse kleinere gebouwtjes, sportvelden en een parkeerterrein aanwezig.

De geplande ontwikkeling gaat gepaard met een forse afname van bebouwing en verharding en een toename van de hoeveelheid bos en groen. Een deel van dit groen zal worden gerealiseerd in de vorm van de bomenkathedraal. In de bomenkathedraal zullen ook evenementen worden voorzien. Om verstoring van de EHS tegen te gaan, zullen in het inpassingsplan beperkingen worden gesteld aan de aard en omvang van deze evenementen: maximaal 5 evenementen van

maximaal 1 dag, buiten het broedseizoen, maximaal 150 personen en geen nachtelijke activiteiten. Negatieve effecten op de EHS zijn daarmee in voldoende mate uit te sluiten.

Flora- en faunawet

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geschikte groeiplaatsen voor beschermde of bedreigde plantensoorten waargenomen. De mantel- en zoomvegetaties zijn potentieel geschikt voor bijzondere plantensoorten. Dit zal in een nader onderzoek vastgesteld dienen te worden.

In het plangebied kunnen op enige wijze enkele algemeen beschermde diersoorten in het plangebied voorkomen. Het zal gaan om soorten als konijn, ree en huismuis. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur is het voorkomen van grondgebonden strenger beschermde soorten, zoals steenmarter, eekhoorn en das, binnen het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten. Het gebied heeft voor deze soorten geen waarde als vast leefgebied of onderdeel daarvan. Bovendien ontbreken sporen of nestplaatsen van deze diersoorten in het plangebied. De das en eekhoorn komen wel in de omgeving van het plangebied voor.

In het plangebied zijn geen gebouwen of holle bomen aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is daarmee op voorhand uit te sluiten. Het plangebied is door het parkachtige karakter wel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De geplande ontwikkeling van recreatiewoningen zal nauwelijks effect hebben op de functie als foerageergebied. De aanleg van de bomenkathedraal zal naar verwachting gunstig zijn voor vleermuizen, doordat een beschutte ruimte ontstaat waar de dieren kunnen foerageren.

Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogelsoorten volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009), zoals roofvogelnesten, zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen en worden op basis van het veldbezoek ook uitgesloten in het plangebied. In de directe omliggende opgaande groenstructuren kunnen dit soort vogels wel een nestplaatsen hebben. De omliggende groene structuren worden niet door het plan aangetaast, eventuele effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op aanwezige nestplaatsen van vogels zijn hierdoor uit te sluiten.

Door de aanwezigheid van groene elementen rondom het plangebied is het te verwachten dat diverse vogelsoorten in en rondom het plangebied nestelen. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het 'algemene' broedseizoen van maart t/m september. Met inachtneming van deze voorwaarde kan de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling betreffende vogels in overeenstemming met de Flora- en faunawet uitgevoerd worden.

Binnen het plangebied zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig, de aanwezigheid van vissen kan hierdoor worden uitgesloten. Als leefgebied voor amfibieën is het plangebied matig geschikt, er zijn wel enkele geschikte schuilmogelijkheden voor amfibieën in en rondom het plangebied aanwezig. Algemene soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) kunnen in takken- en bladerhopen voorkomen. Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de omgeving van het plangebied komen enkele strenger beschermde reptielsoorten voor, zoals hazelworm en levendbarende hagedis. Geschikte schuilmogelijkheden voor deze soorten in het plangebied bevinden zich aan de randen van het terrein. In het centrale deel van het plangebied kunnen wellicht incidenteel reptielen aangetroffen worden. De geplande bouw van de recreatiewoningen zal geen noemenswaardig effect hebben op het leefgebied van reptielen.

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten

5. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie ten aanzien van de gebiedsbescherming

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde Natura 2000-gebieden. Het plangebied ligt wel in de Ecologische Hoofdstructuur. De geplande ontwikkeling gaat gepaard met een forse afname van bebouwing en verharding en een toename van de hoeveelheid bos en groen. Een deel van dit groen zal worden gerealiseerd in de vorm van de bomenkathedraal. In de bomenkathedraal zullen ook evenementen worden voorzien. Om verstoring van de EHS tegen te gaan, zullen in het inpassingsplan beperkingen worden gesteld aan de aard en omvang van deze evenementen. Negatieve effecten op de EHS zijn daarmee in voldoende mate uit te sluiten.

Conclusie ten aanzien van de soortbescherming

Om inzicht te verkrijgen in de mogelijke aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het plangebied, is het noodzakelijk om een aanvullend soortspecifiek onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode april-juni. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de voorgenomen ruimtelijk ontwikkeling, en is als voorwaardelijke verplichting bij vaststelling van het nieuwe inpassingsplan opgenomen.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. In dit kader is daarom in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van aanwezige vogelnesten. Voor het verwijderen van begroeiingen geldt daarom dat de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is de periode van september tot maart.

Verkennd natuurwaardenonderzoek

Locatie: Schupse Bos
Datum: Januari 2013

1. Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Provinciale Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening van Utrecht zijn vastgelegd. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan heeft op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstel-

ling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrictlijn (teza- men tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie ge- wenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Provinciaal beleid

De Ecologische Hoofdstructuur en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvi- sie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenlig- gende verbindingszones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leg- gen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen en inpassingsplannen.

2. Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afge- zet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch be- schermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

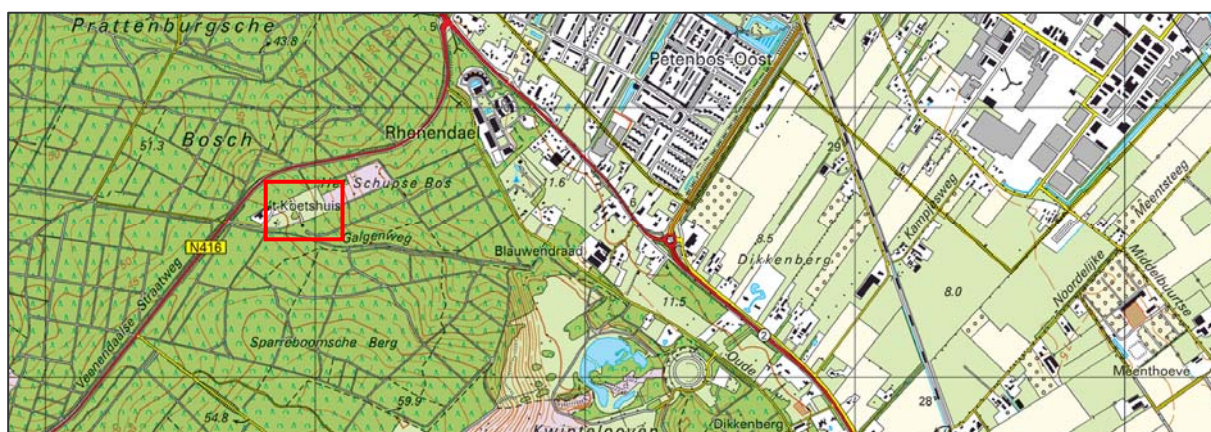
Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 20 november 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinci- ale natuurgegevens van Utrecht en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitge- voerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaar- den voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

3. Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan een zijweg van de Veenendaalsestraatweg en ligt hiermee midden in het Landgoed Prattenburg. Landgoed Prattenburg is één van de grootste particuliere landgoederen van Utrecht. De locatie ligt aan de achterzijde van Residence Rhenen. Het plangebied wordt omgeven door een groot bosgebied. Er zijn rondom opgaande structuren aanwezig. Het bestaande hotel wordt door middel van een beukenheg van het plangebied afgescheiden. Tussen het plangebied en het hotel ligt tevens een parkeerterrein. De globale ligging en begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging en globale begrenzing van het plangebied 'Schupse Bosje' te Rhenen.

Huidige situatie

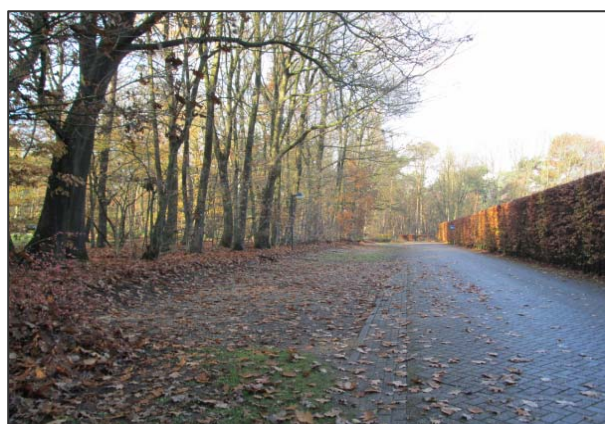
In de huidige situatie gaat het om een braakliggend terrein, dat niet beplant is. Er zijn geen noemenswaardige opgaande structuren aanwezig.

Toekomstige situatie

Op de locatie is de ontwikkeling van bos voorzien. Het terrein zal de bestemming 'Bos' krijgen. De oude bestemming 'Hotel' zal hiermee vervallen. In het plangebied zullen verder geen werkzaamheden worden uitgevoerd.

In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de Flora- en faunawet verplicht. In de toets worden de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Daarnaast is gekeken naar de planologische bescherming van het gebied (Ecologische Hoofdstructuur).

In de onderstaande afbeeldingen is een beeldimpressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek opgenomen.

4. Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied en effectbeoordeling

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het projectgebied liggen de wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden "Binnenveld" en "Uiterwaarden Neder-Rijn".

Mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op de huidige staat van instandhouding van aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn door de grotere afstand en de fysieke barrières tussen het projectgebied en de beschermde Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Flora- en faunawet

Rondom het plangebied zijn opgaande structuren aanwezig. De beplantingen in het plangebied bestaan uit grassen, mossen en algemene ruigtekruiden. Het voorkomen van beschermde of bedreigde plantensoorten is redelijkerwijs uit te sluiten.

Verder heeft het plangebied een open karakter, er zijn geen geschikte schuilplaatsen voor dieren in het plangebied aanwezig. Mogelijk komen in het plangebied algemene diersoorten van beschermingsniveau 1 voor, waarvoor een vrijstelling van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het plangebied zal verder een functie hebben als foerageergebied voor verschillende diersoorten. Effecten vanuit de Flora- en faunawet zijn echter uit te sluiten. De ontwikkeling van bos zal een positief effect hebben op de natuurwaarden.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Mogelijk versturende effecten van woningbouwplannen zijn o.a. versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit etc. De begrenzing van de EHS is in de Provinciale ruimtelijke verordening van provincie Utrecht vastgelegd. Het plangebied ligt geheel binnen gebied aangewezen als EHS. Echter, de ontwikkeling betreft het omzetten van een 'rode' bestemming naar een 'groene functie' in het inpassingsplan. Het is uitgesloten dat wezenlijke kenmerken van de EHS binnen het plangebied door de ontwikkeling worden aangetast.

5. Conclusie en aanbevelingen

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden, maar geheel binnen gebied aangewezen als EHS. Voor de geplande bosontwikkeling zijn negatieve effecten op aanwezige flora en fauna redelijkerwijs uit te sluiten. Het nee-tenzij principe is in voorliggend geval niet aan de orde. Het plan kan in haar huidige vorm in overeenstemming met het vigerende natuurwetgeving en beleid worden uitgevoerd.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Er is, gezien de aard van de ruimtelijke ontwikkeling, geen aanleiding tot het uitvoeren van aanvullend soortspecifiek onderzoek.